

Pravopis srpskog jezika

---

zbirka osnovnih pravopisnih nedoumica

---

pisanje SI mernih jedinica

2010.

Pravopis srpskog jezika

Sadržaj:

1. Veliko i malo slovo	
1. <i>Velikim slovima se piše:</i>	str. 3
2. <i>Malim slovima pišu se:</i>	str. 4
2. Spojeno i odvojeno pisanje reči - složenice	str. 4
3. Spojeno i odvojeno pisanje reči - polusloženice	str. 5
1. <i>Pišu se sa crticom:</i>	str. 5
2. <i>Pišu se odvojeno:</i>	str. 5
3. <i>Pišu se spojeno:</i>	str. 5
4. <i>Pišu se i spojeno i odvojeno u zavisnosti od značenja:</i>	str. 6
5. <i>Rečca NE</i>	str. 6
6. <i>Rečca LI</i>	str. 6
4. Glasovi i glasovne promene	str. 6
1. <i>Glas J:</i>	str. 6
2. <i>Glas H:</i>	str. 7
3. <i>Jednačenje suglasnika po zvučnosti:</i>	str. 7
4. <i>Jednačenje suglasnika po mestu i načinu tvorbe:</i>	str. 7
5. <i>Uprošćavanje suglasničkih grupa:</i>	str. 7
6. <i>Nepostojano A:</i>	str. 7
7. <i>Palatalizacija:</i>	str. 8
8. <i>Sibilarizacija:</i>	str. 8
5. Interpunkcija	str. 8
1. <i>Tačka</i>	str. 8
2. <i>Zarez</i>	str. 9
3. <i>Tačka i zarez</i>	str. 10
4. <i>Dve tačke</i>	str. 10
5. <i>Navodnici</i>	str. 10
6. <i>Upitnik</i>	str. 11
7. <i>Uzvičnik</i>	str. 11
8. <i>Upitnik i uzvičnik</i>	str. 11
9. <i>Zagrada</i>	str. 11
10. <i>Crta</i>	str. 11
6. Pravopisni znaci	str. 12
1. <i>Tačka</i>	str. 12
2. <i>Dve tačke</i>	str. 12
3. <i>Tri tačke</i>	str. 13
4. <i>Crta</i>	str. 13
5. <i>Crtica</i>	str. 13
6. <i>Zagrada</i>	str. 14
7. <i>Apostrof</i>	str. 14
8. <i>Znak jednakosti</i>	str. 14
9. <i>Znak porekla</i>	str. 14
10. <i>Akcentni znaci</i>	str. 14

11. Genitivni znak (znak dužine) ^	str. 14
12. Zvezdica	str. 15
7. Kombinovanje znakova	str. 15
8. Skraćenice	str. 15
9. Pisanje tuđih reči	str. 16

Dodatak:

1. Merne jedinice SI	str. 17
1. Pisanje	str. 17
2. Prefiksi	str. 18
3. Osnovne jedinice	str. 19
4. Izvedene jedinice	str. 20
5. Ne-SI jedinice	str. 21

1. Veliko i malo slovo

Velikim slovima se piše:

- Početak rečenica:
Tamo sam se lepo proveo.
- Lična imena i prezimena, nadimci i atributi koji su sastavni deo tog imena, npr.:
Jovan Jovanović Zmaj, Dušan Silni, Hajduk Veljko...
- Neka lična imena u sebi sadrže pomoćnu reč, ako se takva reč stavi na početak imena, tada se piše velikim slovom, a u drugim položajima malim:
De Gol ali i Šarl de Gol, Leonardo da Vinči...
- Imena božanstava:
Perun, Vesna, Zevs, Bog, Gospod, Svevišnji (iz poštovanja, ali u uzrečicama i izrazima sa malim slovom: *Neka nam bog pomogne*)
- Imena naroda, imena ljudi izvedeni od geografskih imena:
Srbi, Romi, Banaćani, Novosađani, Ruskinja, Vranjanka...
- Imena zemalja, federalnih jedinica i autonomija:
Autonomna Pokrajina Vojvodina, Republika Srbija, Evropa...
- Imena gradova i sela (svaka reč velikim slovom):
Novi Sad, Bačko Petrovo Selo...
- Ostali geografski nazivi (more, reke, planine - samo prvo slovo veliko):
Fruška gora, Atlanski okean, Jadransko more, Balkansko poluostvro...
- Imena nebeskih tela (samo prvo slovo veliko):
Venera, Severnjača, Mlečni put, Velika kola (Zemlja, Sunce i Mesec kada ne znače nebeska tela pišu se malim slovom: *naš mesec, sa zemlje, mlado, krupno sunce...*)
- Imena i nazivi administrativnih područja (prvo slovo veliko):
Južnobački okrug, Novosadska armijska oblast...
- Imena praznika (prvo slovo veliko):
Uskrs, Božić, Prvi maj, Dan žena, Sveta Petka...
- Istorijski događaji (prvo slovo veliko):
Prvi svetski rat, Kosovska bitka, Oktobarska revolucija...

13. Imena sklopljenih sporazuma i mira (prvo slovo veliko):
Karlovački mir, Novosadski dogovor...
14. Imena ulica i trgova (prvo slovo uvek veliko):
Šekspirova ulica, Trg mladenaca, Kej žrtava racije, Bulevar oslobođenja, Ulica kneza Danila, Trg Kralja Petra Prvog...
15. Imena životinja i zajedničke imenice upotrebljene kao ime i prezime:
Bambi, Miki Maus, Belka, Jablan, sneško Belić, Deda Mraz
16. Obraćanje iz poštovanja (samo kada se obraćamo pojedincu):
Vi, Vaš, Ti, Tvoj...
17. Nazivi ustanova, institucija, fabrika:
Crvena zvezda, Partizan, Osnovna škola "Ivo Lola Ribar", Matica srpska, Galerija Matice srpske, Filozofski fakultet u Novom Sadu, Sterijino pozorje, Rudarko-topioničarski basen Bor...
18. Skraćenice (sve se piše velikim slovom bez tačaka):
VJ, OŠ, RS, APV...
19. Prisvojni pridevi na **ov, ev i in**:
Jovanov, Milošev, Perin...
20. Dvojaka upotreba je dozvoljena ako je reč ulica neobavezna:
Ulica Alekse Šantića (Alekse Šantića ulica), ili ul. Alekse Šantića, ul. Devet Jugovića...

Malim slovima pišu se:

1. Nazivi kulturnih, duhovnih i društveno-političkih pokreta:
realizam, romantizam, stari vek, srenji vek, humanizam...
2. Učesnici pokreta i ratova:
solunac, španci...
3. Marke proizvoda:
boing, mig, faks, div, najke, vića, škoda, rizling, loza, viljamovka (ako se naziv proizvoda uzima kao naslov patenta, dopušta se pisanje velikim slovom: "Boing 757"...)
4. Nazivi školskih predmeta:
matematika, srpski jezik, fizičko vaspitanje (ipak, kada je u pitanju službena prepiska može i velikim slovom)
5. Imena životinja i zajedničke imenice ako se upotrebljavaju uopšteno:
onaj šarov, ovaj belac
6. Nazivi biljaka:
dragoljub, ladolež, muškatla, jorgovan
7. Zvanja, titule:
despot, vožd, car, predsednik, patrijarh, profesor, doktor, sveti apostol Pavle, sveti Sava (ako se misli na ličnost, ali Sveti Sava ako je praznik)...
8. Prisvojni pridevi na **ski, ški, čki** :
novosadski, vršački...

2. Spojeno i odvojeno pisanje reči - složenice

Pravilo je da se složenice pišu spojeno:

1. Redni brojevi:
šezdesetogodišnji, dvestoti, ...
2. Imenice:
Rodoljub, Beograd, Gazimestan, kinoteka, aerodrom, elektroprivreda, dvadesetpetogodišnjak, nalivpero, automehaničar...

3. Pridevi:
svetlozeleni, tamnoplavi, mrkožut (ako se misli na nijanse, ali i sa crticom ako se misli na kombinaciju boja: *plavo-bela, crveno-beli...*)
4. Prilozi:
kadkad, kojekuda, takoreći...
5. Reč put s jednočlanim brojem:
jedanput, dvaput, tripud (ali odvojeno: *četiri puta, pet puta, sto puta...*)
6. Imenica *podne* sa predlozima **do**, **posle** i **pre** piše se dvojako: kao imenica piše se zajedno (*Toga popodneva smo sve uradili.*), a kao prilog se piše odvojeno (*Idu samo pre podne u školu.*).

3. Spojeno i odvojeno pisanje reči - polusloženice

Pišu se sa crticom:

1. *Ugljen-dioksid, kalijum-sulfat, fer-plej, top-lista, fiks-ideja, šah-granitura, auto-trke, auto-reli, remek-delo, spomen-ploča...*
2. Ako je prvi deo polusloženice jedno slovo:
a-osnove, x-zraci, A-bomba...
3. Termin s radiom kao komunikacijskim sredstvom:
radio-talasi, radio-amateri, radio-telegrafista (ali bez crtice u značenju ustanove: *Radio Novi Sad, Radio Sombor...*)
4. Kombinacija brojeva ili broja i imenice:
tri-četiri dana, sedam-osam učenika, godinu-dve, sat-dva (ako je broj višestupan, piše se crta: *dvadeset jedan - dvadeset dva*; takođe crtu, a ne crticu treba pisati u polusloženicama tipa: *raketa zemlja - zemlja, zemlja - vazduh*)
5. Priloške parne polusloženice:
manje-više, danas-sutra, zbrda-zdola, kad-tad, dan-danas...
6. Uzvici:
tuc-muc, bla-bla, av-av, hi-hi-hi...
7. Kombinacijama sa brojem:
50-godišnjica, 40-časovni rad...
8. U dvojnim prezimenima ako se ne menja prvi deo:
Savić-Petrović (ako se prvi deo menja, crtica se ne piše: *Vuk Stefanović Karadžić*)...

Polusloženice se pišu odvojeno:

1. Izrazi sastavljeni od predloga i neke druge reči:
do tamo, do kraja, do viđenja, na primer, bez sumnje...
2. Reč put iza rednih brojeva i zamenica:
drugi put, sedmi put, svaki put, neki put...
3. Kod glagola na **-ći** (ići):
ići ću, ići ćemo, reći ćete...

Pišu se spojeno:

1. Izrazi sastavljeni od predloga i neke druge reči:
odonda, usput, nažalost, naizgled, odpočetka, bestraga, doduše...
2. U prostom futuru kod glagola sa infinitivom na **-ti** (pričati):
pričaću, pričaćeš, igraćemo, pevaćete...

3. Pišu se dvojako predlozi **od** i **do** u spojevima sa priložima **kad, sad, tad**: *dokada i do kada, dosad i do sada, otkad i od kada, odsad i od sada, otad i od tada, odonda i od onda...*

Pišu se i spojeno i odvojeno u zavisnosti od značenja:

1. *Uoči* (praznika) i *u oči* (me gledaj)
2. *Napolje* (izađi) i *na polje* (pala rosa)
3. *Zasada* (je sve u redu) - u značenju privremenosti i *za sad* (ovo je za sad) - namena
4. *Naveliko* (se priča) i *na veliko* (se trguje)
5. *Nakraj* (sela žive) i *na kraj* (s kraja na kraj)
6. *Doboga* (loše) i *do boga* (se čuje)
7. *Začas* (će se vratiti) i *za čas* (nauči sve za sledeći čas)
8. *Naglas* (čitaj) i *na glas* (izašao na glas)

Rečca NE

1. Rečca **ne** piše se uvek odvojeno od glagola:
ne slušaju, ne umarajući se, ne mogu, ne prepoznajući, ne umeš...
2. Izuzetak čine:
nisam, neću, nemam, nemoj, i trpni glagolski pridev: *nepokošena, neugrađeno...*
3. Rečca **ne** piše se uvek spojeno sa imenicama, pridevima i predlozima:
nemir, nesreća, neobičan, neveseo, nikako, nezanimljivo...

Rečca LI

1. Rečca **li** se piše odvojeno:
Jesi li naučio? Da li su završili? Jeste li dobro? Bi li putovao? Ne bi li ste uradili? Hoćete li zapisati?...

4. Glasovi i glasovne promene

Glas J se:

1. Ne umeće u grupe glasova **ai, ei, oi, io, ui**:
kaiš, neimar, doista, stoik, uistinu, fioka, avion, bio, radionica, radio, violina, milion...
2. Piše se ispred glasa **i** ako je deo osnovne reči:
snaja / snaji, staja / staji, moj / moji, boja / bojica...
3. Iza **i**, a ispred **a** i **e** redovno se piše u svim prostim i izvedenim rečima:
avijacija, ideja, istorija, armija, premijer...
4. Kod prideva na **-ijski**:
istorijski, serijski, komšijski, azijski...
5. U imperativu glagola:
pij, pijmo, pijte, nalij, nalijmo, brijmo...

Glas H:

1. Priznaju se dupleti reči sa **v** umesto **h** iza glasa **u**:
muva / muha, dunuti / duhnuti, suv / suh (u komparativu: *suvlji / suši*),
uvo / uho, gluvonem / gluhonem... (ali ostaje samo: *kožuh, trbuh, ruho, sluh, njuh*)
2. Priznati su i dupleti:
kijati / kihati, snaja / snaha, kuhinja / kujna

Jednačenje suglasnika po zvučnosti:

1. Glas **d** se ne jednači ispred **s** i **š**:
predsednik, podšišati, gradski, odseliti, odštampati...
2. Nema jednačenja u reči *vođstvo*
3. Nema jednačenja u sastavu složenica:
podtačka, podtekst, predčas...

Jednačenje suglasnika po mestu i načinu tvorbe:

1. **N** se ne menja u **m** u složenicama:
jedanput, stranputica, vanbračni...
2. U raznim tuđicama:
nokdaun, trajhbreher, gangster, brejkdens...

Pažnja: Pravilno je samo: odeljenje, oboljenje, zapaljenje, deljenje, isceljenje...

Uproščavanje suglasničkih grupa:

1. Obavezno je uproščavanje dva ista suglasnika:
oddeliti > odeliti, ruski > ruski
2. Glas je u superlativu se udvaja:
najjači, najjednostavniji...
3. Glasovi **t** i **d** se gube ispred **dž, ć, č, c** i **đ** (slivenih, afrikata): *zalistak / zalisci* (ali i *zalistka*), *proštac / prošci, listak / liska, naprstak / naprstci* (ali se dopušta i *naprstka*)
4. Uproščavaju se grupe **štn** i **sti**: *mastan / masan, pozorišni...*
5. U novijoj leksici prihvataju se udvajanja istih suglasnika tako gde bi uproščavanje dovelo do nejasnoće; dakle, dozvoljeno je: *nadržavni, poddijalekt, superrevizija...*

Pažnja: Pravilno je reći samo zavisan ili nezavisan (u smislu samostalnosti): zavisni i nezavisni članovi..

Nepostojano A:

1. Predlozi **nad, pod, pred** uvek imaju **-a** ispred oblika **mnom**:
nada mnom, preda se...
2. Predlozi **s** i **k** uvek dobijaju **-a** ispred istih ili sličnih suglasnika (**s, z, š, ž, k, g, h**):
sa svetom, sa kolima, sa mnom...
3. U ostalim položajima bolji je kraći oblik:
s jeseni, k nozi, k vragu, s tobom...

Palatalizacija:

1. Kod imenica na **-ka, -ga, -ha**, prisvojni pridevi su na **-kin, -gin, -hin**:
bakin, Dragin, snahin, guskin...
2. Kod imenica na **-ica** (ako nije ispred glas **č**) pridevi su na **-ičin**:
Miličin, Jeličin, caričin, Novičin, ubičin...
3. Kod imenica na **-čica** bolje je ostaviti **c**:
devoјčićin, Jucin, spremačićin...
4. Pravilno je:
ručica, nožica, guščica, ali u tepanju se može reći: *nogica, guskica, rukica...*

Sibilarizacija:

1. Zamena suglasnika **k,g,h** obavezna je u množini imenica muškog roda pred nastavkom **-i**:
vojniki / vojnici, podvigi / podvizi, Vlah / Vlasi
2. U promeni imenica na **-a** zamenu je zadržalo samo malo imenica koja znače ljudska bića:
majka / majci, snaha / snasi, sluga / sluzi
3. Bez promene ostaju osnove na **-čk, -čk, -ck, -zg, -sk, -tk**:
znački, vočki, kocki, mazgi, maski, patki, alatki, čestitki
4. Sva lična imena, hipokoristici i prezimena:
Branki, Vuki, Zagi, baki, seki, zeki...
5. Imena stanovnica naselja:
Banačanki, Novosađanki, Palančanki...
6. Ostale imenica na **-ka** koje znače ženska bića:
profesorki, ministarki, crnki, seljanki...
7. Dozvoljeno dvojstvo:
bitki / bici, zagonetki / zagoneci, pripovetki / pripoveci, ćurki / ćurci...
8. Domaća geografska imena:
Boka / Boki, Vojka / Vojki, Rumenka / Rumenki
9. Geografska imena u kojima se oseća veza sa opštom imenicom menjaju se:
Palanci, Rijeci, Banjaluci, Lici (a može i Liki)
10. Većina stranih geografskih imena:
Volgi, Kazablanki (ali je pravilno *Africi, Americi, Korzici*)

5. Interpunkcija

U pisanju se radi jasnijeg prikazivanja onoga što hoće da se kaže, upotrebljavaju pojedini znaci koji se zajedno nazivaju interpunkcija ili rečenični znaci.

Znaci interpunkcije su: **tačka, zarez, tačka i zarez, dve tačke, navodnici, upitnik, uzvičnik, zagrade i crta.**

Tačka

1. Piše se na kraju potvrdne i odrične rečenice.

Zarez

1. Zarezom se odvajaju naporedni delovi rečenice ako nisu povezani veznikom:
Bilo je lepo vreme, bez vetra.
2. Zarez se ne piše ispred sastavnih i rastavnih veznika **i** i **ili**, ali se može pisati ispred veznika **ni**, **niti**, **pa** i **te** ako se taj deo naglašava:
Uzmi blok i bojice.
Ne diraj ni blok, ni bojice.
3. Piše se u nabrajanju koje se završava (ili ne završava) veznikom:
Dobro uspevaju žito, kukuruz, soja i suncokret.
4. Piše se ispred veznika u nabrajanju ako se naglašava:
Donela je i pogaču, i mesa, i vina, i kolača.
5. Piše se ispred suprotnih veznika (**a**, **ali**, **nego**, **već**, **a kamoli**, **a pogotovo**, **ali nikako**):
Tebe sam se zaželele, a ne njega.
6. Vokativ se odvajava zarezom:
Jovane, pročitaj zadatak.
Pročitaj, Jovane, zadatak!
Pročitaj zadatak, Jovane!
7. Odvajaju se uzvici upotrebljeni u tekstu ako imaju svoj naglasak:
Uh, baš je bilo toplo!
8. Uzvik se ne odvajava od dativa koji sledi:
kuku majci, lele nama, jaoj meni...
9. Ne piše se iza uzvika **o**:
O duše, o mila seni!
10. Upotreba zarezova uz različite rečice i izraze zavisi od njihovog položaja u rečenici; obavezno se iza njih piše zarez, ako bi se bez njega promenio smisao rečenice:
To je, istina, sasvim na svom mestu.
Oni će, sigurno, doći.
11. Zarez se ne piše ako iza takvih reči dolazi enklitika:
Najzad smo završili posao.
12. Iza reči *možda*, *valjda*, *verovatno*, *ipak*, upotreba zarezova je stilski uslovljena; ako se želi naglašavanje, piše se zarez:
To je, možda, dobar potez.
13. Zarez se ne piše iza rečice *pak* jer je ona po pravilu nenaglašena:
Ona je pak sve odmah shvatila.
14. Zarezom se odvajava apozicija:
Ovo je Bobica, moj pas ljubimac.
15. Titule i nazivi zvanja kada dođu iza imena odvajaju se zarezom:
Zmaj, dečiji pesnik, ostavio najm je neprocenjivo blago.
16. Ali se ispred imena ne piše zarez:
Dečiji pesnik Zmaj ostavio nam je neprocenjivo blago.
17. Zarezom se odvajaju naporedne (nezavisne) rečenice u složenoj rečenici ako nemaju veznik:
Otvorila je prozor, zalila cveće i pokupila uvele cvetove.
18. Ako naporedne (nezavisne) rečenice imaju veznik, ispred njega se ne piše zarez u sastavnom i rastavnom odnosu rečenica (izuzev po slobodnoj proceni ako su rečenice razvijeniije):
Ili kupi alat ili ostavi zanat.
19. Piše se u suprotnom, isključnom i zaključnom odnosu nezavisnosložene rečenice:
Zvali smo ih, ali nisu došli.

20. Obavezno se piše zarez ako je zavisna rečenica ispred glavne (inverzija):
Kada mi ne možeš pomoći, nemoj mi odmagati.
21. Umetnute zavisne rečenice najčešće su odnosne, tako da će se zarez pisati ako je umetnuta rečenica apozitivnog karaktera:
U Novom Sadu, gradu koji je na obali Dunava, izgrađuju se mostovi.
22. Ako je umetnuta rečenica atributivnog karaktera, zarez se ne piše:
Zadatke koji su vam nejasni uradićemo ponovo.
23. Glagolski prilozi koji stoje na početku rečenice obavezno se odvajaju zarezom:
Sedeći u parku, posmatrao sam dečiju igru.
24. Ne piše se zarez ako je glagolski prilog sam i u tesnoj vezi sa glagolom:
Zviždeći je dozivao svog psa.

Tačka i zarez

1. Ovim se znakom odvajaju delovi teksta jače nego zarezom, ali slabije nego tačkom:
Kažem da me čekaju; odgovaraju mi da se žure.
2. Tačka i zarez odvajaju delove teksta koji znače nabranjanje, a želi se istaći njihova posebnost:
Ovo je sećanje na naše mostove; one koji su nas spajali sa svetom.

Dve tačke

1. Pišu se pre prelaska na upravni govor:
I mati mu odgovori: „Idi, igray se.“
2. Kad se nagoveštava da će ono što je rečeno biti konkretizovano; tako su napisani svi primeri na ovoj temi
3. Kao najava nabranjanja; obavezno sledi iza najavnih reči (*ovi, sledeći, naredni, evo šta...*):
Evo šta nam treba: hleb, mleko, pavlaka i pašteta.
4. Ne treba ih pisati ako se nabranjanje uklapa u rečenicu kao njen normalan nastavak:
Ove godine su dobro rodile šljive, kruške, jabuke i grožđe.

Navodnici

1. Njima se obeležava upravni govor; kada se upravni govor kombinuje sa piščevim rečima, pridržavamo se sledećih pravila:
*„Sada još devojku da mi dovedeš,“ reče mu otac.
Otac mu reče: „Sada još devojku da mi dovedeš.“
„Sada još“, reče mu otac, „devojku da mi dovedeš.“*
2. Navodnici mogu izostati ako je za tekst rečima ukazano da je tuđi:
Čovek bez slobode je kao riba bez vode – kaže narod.
3. Navodnicima se označava tekst koji treba shvatiti kao ironičan stav pisca:
On je „pametn“.
4. Navodnicima se obeležavaju naslovi dela, ustanova, publikacija, objekata (ako to ime ima i drugo značenje):
Radi u „Zastavi“.
5. Navodnici se mogu izostaviti ako se iz rečenice tačno zna na šta se odnosi naziv:
Ja čitam Dnevnik, a ti Politiku.

Upitnik

1. Piše se na kraju upitne rečenice:
Šta sad da radim?
2. Ne piše se iza zavisno-upitnih rečenica:
Uvek kad se sretnemo me pita kako sam.
3. Iza naslova ne treba pisati upitnik ako on predstavlja iskaznu rečenicu kojoj je izostavljena glavna rečenica:
Od čega zavisi uspeh (Pun naslov bi bio: Objasniću od čega zavisi uspeh.)
4. Iza naslova treba pisati upitnik ako se upućuje otvoreno pitanje:
Ko je kriv?

Uzvičnik

1. Piše se iza iskaza uzvičnog karaktera:
Kuku nama, šta dočekasmo!
2. Piše se i iza rečenice kad se ističe njihov uzvični karakter:
Upamtiće oni nas!
3. Iza imperativa i vokativa u dozivanju piše se po izboru pisca, može i ne mora.

Upitnik i uzvičnik

1. Zajedno se iza upitno-uzvičnih rečenica u kojima se iznosi čuđenje:
Sve je to sam pojeo?!

Zagrada

1. Njome se odvaja deo teksta koji je pridodat i ima karakter dopunskog podatka, a pravilo je da rečenica gramatički mora biti ispravna i kada se izostavi zagrađeni deo teksta:
Raskovnik, nekakva (može biti izmišljena) trava, za koju se misli da se od nje (kad se njome dohvati) svaka brava i svaki drugi zaklon otvori sam od sebe.
2. Ako je zagrađeni deo teksta samo deo rečenice, on se piše u zagradi malim slovom i tačka sledi iza zgrade kao kraj cele rečenice:
Uputio je prijatelju svoja pisma (putopise).
3. Ako je tekstu pridodata posebna rečenica u zagradi, ona počinje velikim slovom i ima tačku unutar zgrade:
Opiši lik iz romana. (Navedi delove teksta kao primere.)

Crta

1. Crtom se izdvaja umetnuti deo teksta:
Duboka nesvest se najpouzdanije ocenjuje – učili su nas lekari u bolnici za vreme rata – ako ranjenika glasno pozovemo njegovim imenom ili imenom njegove otadžbine.
2. Crtom se može izdvojiti poslednji deo rečenice ako se želi nešto istaći:
Sve beše u njega: i snaga, i zdravlje, i lepota, i opet – ničega ne beše.
3. Piše se u sažetom kazivanju:
Život prazan, - mladost pusta!

4. Crtom se mogu zameniti navodnici u tekstu kada se ona piše na početku navoda u posebnom redu, a drugi deo navoda se piše samo ako iza upravnog govora sledi neupravni:
- *A hoćeš da se odemo danas?*
Nikako! – reče Jela .
5. Kada se nađe na kraju reda, crta se ne prenosi u novi red.

6. Pravopisni znaci

Pravopisni znaci se upotrebljavaju uz pojedine reči za razliku od interpunkcije koja se upotrebljava u rečenici.

U pravopisne znake se ubrajaju: **tačka, dve tačke, nekoliko tačaka, crta, crtica, zagrada, apostrof, znak jednakosti, znak porekla, akcentski znaci i genitivni znak.**

Tačka

1. Piše se iza skraćenih reči pisanih malim slovom:
tj., br.,
2. Ne piše se iza sažetih skraćenica:
mr, gđa, dr
3. Ne piše se u skraćenicama koje se pišu velikim slovom:
JAT, SANU, MS...
4. Ne pišu se u skraćenicama mernih jedinica koje se pišu malim slovom:
m (metar), s (sekund)...
5. Piše se iza arapskih brojeva kad znače redne brojeve:
257. strana, 1999. godina...
6. Ako iza rednog broja dolazi neki drugi znak interpunkcije, tačka se ne piše:
potraži u knjizi 356, 357, 358. i 359. stranu...
7. Ne piše se iza rimskih brojeva jer su oni redni:
X vek...
8. Ne piše se iza potpisa
9. Stavljaju se iza naslova odeljka ako se tekst nastavlja u istom redu:
1. Uvod,
10. a ne piše se ako se posle naslova prelazi na novi red:
1
Uvod
11. Piše se iza slova i brojeva (arapskih i rimskih) kojima se rasčlanjuje neki tekst ako se nastavlja u istom redu (paragrafska tačka):
1. Sintaksa   1. Biljke   a. Sabiranje
12. Piše se između jedinica vremena predstavljenih ciframa (vidi i [pisanje prema SI](#)):
9.30 časova (devet časova i trideset minuta)

Dve tačke

1. Pišu se između brojeva ili slova kojima se iskazuje neki odnos i čitaju se "prema". Na primer:
Rezultat utakmice je 2:1 u korist "Crvene Zvezde".
Korenski samoglasnik se smenjuje o:i:a u rečima ploviti - plivati - poplaviti.
2. Piše se između jedinica vremena predstavljenih ciframa nedekadnih jedinica vremena po "SI" standardu (još uvek nije po pravopisu, ali ovaj

način pisanja vremena koristi se prema Internet i WWW standardima, a takođe se koristi u avijaciji, meteorologiji, nauci... itd.):
09:30 časova (devet časova i trideset minuta)

Tri tačke

1. Tri tačke se pišu kao znak da je deo teksta izostavljen:
Ovu promenu uočićemo u rečima so, beo, ceo, deo...
2. Pišemo ih umesto izostavljenih delova tuđeg, citiranog teksta:
Šta bismo uradili... šta bismo uradili kada bi nas začarala šumska vila?

Crta

1. *Život prazan, - mladost pusta!*
2. Česta je u vezama ravnopravnih, naporednih pojmova koji nemaju karakter rečenice (u naslovima):
Prijateljska utakmica Srbija – Portugalija. (ovde crta ima ulogu veznog znaka)
3. Piše se u vezama koje znače prostorne odnose:
pruga Beograd - Bar
4. Piše se iza cifara u značenju predloga **do**:
Vuk Stefanović Karadžić (1787 – 1864)
5. Ukoliko ispred brojki upotrebimo predlog **od** crta se ne piše:
Boravio je u Parizu od 1964. do 1894. godine.

Crtica

1. Piše se između delova polusloženica:
radio-aparat, auto-mehaničar, foto-aparat, aero-miting;
2. Ako na kraju reda nema mesta za celu reč, reč podelimo, pišemo crticu, a deo reči prenosimo u novi red:
  1. Nikad se ne izostavlja u gornjem redu samo suglasnik:
š-uma, p-lanina,...
  2. Ne prenosi se u novi red samo jedno slovo:
pravil-a, Beogra-d,...
  3. Složena reč se deli po smisaonoj granici:
is-tiče, pred-vodnik,...
  4. U podeli reči ne odvajamo samoglasnik od prethodnog suglasnika:
lu-be-ni-ce, ško-la, knji-ga,...
  5. Ako se u sredini reči nađe suglasnička grupa, podela treba da bude što prirodnija:
li-šće, lop-ta, bogat-stvo, siromaš-tvo
  6. Grupa -stvo se ne deli
  7. Suglasničke grupe se ne razdvajaju, izuzev grupa **sk, zg, šk, žg, žđ**:
da-ska, ma-zga, dr-ška, go-zba, gro-žđe,...
3. U kombinaciji broja i reči: 50-godišnjica
4. Kao padežni nastavak u kombinaciji sa skraćenicom pisanom velikim slovima: *iz JAT-a, u NIS-u*
5. Između grupe cifara u telefonskim brojevima: 555-333

Zagrada

1. Zagradom se pokazuje mogućnost dvojakog čitanja i tumačenja teksta što se obično nalazi u naslovima:
Za (ne)disciplinu su odgovorni vaspitači.
2. Poluzagrada se piše iza klasifikacionih znakova (slova i brojeva) kad u nabranju razvrstavamo tekst na odeljke:
a) 1)

Apostrof

1. Apostrof se piše mesto izostavljenog slova (često u stihovima koji imaju utvrđen broj slogova):
Al' je sirotinja raja... Je l' to tačno?

Znak jednakosti

1. Znak jednakosti se upotrebljava između reči da bi se označila njihova jednaka vrednost, a čita se: jednako, ravno, isto što, jeste. Na primer:
himba = sumnja, tata = subjekat (u rečenici)

Znaci porekla

1. Znaci porekla su > i <. Upotrebljavaju se u stručnim tekstovima
  1. znak > se čita "dalo je" ili "razvilo se u", npr.:
tvojege > tvoega > tvooga > tvoga;
  2. znak < se čita "postalo je od", npr.:
crnji < crn -ji; junače - junak -e

Akcentni znaci

1. Akcentni znaci se beleže u stručnoj literaturi (obično iz gramatike) i u običnim tekstovima kad je potrebno da se označi reč koja se od iste reči u susedstvu razlikuje samo akcentom; npr.:
Sâm sam to uvideo.
Došao je da dâ oglas.

Genitivni znak (znak dužine) ^

1. Piše se kod imenica u genitivu množine da bi se razlikovale od genitiva jednine (ako izgledaju isto):
Uvažavali smo zahteve nastavnikâ.
2. Ovim se znakom obeležava i dužina nastala sažimanjem samoglasnika:
kô (kao).

Zvezdica

1. Piše se podignuto i upućuje na belešku ispod teksta (fusnotu) kojom se taj tekst dopunjava nekim podacima. Ako ima više fusnota, bolje ih je pisati sitnim brojkama.

---

7. Kombinovanje znakova

1. Pravopis teži da se znakovi pišu po svojoj normalnoj logici, ali i da se uprosti postupak i izbegne nagomilavanje znakova.
  2. Završna tačka u rečenici se ne piše ako je ispred nje upotrebljena skraćenička tačka:
Bio je zet i saradnik kneza Lazara i učestvovao je sa njim u borbi na Kosovu 1389. god.
  3. Rečenicu ne treba počinjati brojem:
1377. u njegovoj vlasti je Skoplje. (Bolje je napisati: *Godine 1377. Skoplje je u njegovoj vlasti.*)
-

8. Skraćenice

1. Opšte skraćenice pišu se malim slovom i sa tačkom:
v. (vidi), *t.* (tačka), *g.* (godina), *o.m.* (ovog meseca)...
2. Reč se može skratiti (piše se tačka) iza početne grupe suglasnika:
mn. (množina), i *dr.* (i drugo), i *sl.* (i slično), *šk.* (školska)...
3. Reč se može skratiti do drugog samoglasnika (obavezno se piše tačka):
prof. (profesor), *inž.* (inženjer), *ul.* (ulica), *gimn.* (gimnazija)...
4. Reč se može skratiti do trećeg ili četvrtog samoglasnika (sa tačkom):
geograf. (geografija), *matemat.* (matematika), *arheol.* (arheološki)...
5. Sažete skraćenice sa tačkom:
itd. (i tako dalje), *tzv.* (takozvani), *stsl.* (staroslovenski), *tj.* (to jest)...
6. Do sufiksa **-ski** i **-čki** (sa tačkama):
srp. (srpski), *gr.* (grčki); *tur.* (turski)...
7. Sažete skraćenice bez tačke (ovde je reč skraćena na završetku):
mr (magistar), *dr* (doktor), *Bgd* (Beograd), *gđa* (gospođa)...
8. Simboli **mernih jedinica SI** pišu se malim slovom, bez tačke i latinicom, kao i skraćenice mernih jedinica:
m (metar), *s* (sekunda), *kg* (kilogram)...
9. **Merne jedinice SI** pišu se velikim slovom kada su izvedene od imena osobe (bez tačke i latinicom):
A (amper), *F* (farad), *W* (vat)...
10. Skraćenice opšteg tipa uobičajenih latinskih izraza (sa tačkom):
a.a. (ad acta), *P.S.* (post scriptum), *N.N.* (nomen nescio - ne znam ime)
11. Verzalne skranjenice (akronimi) pišu se velikim slovom i bez tačke:
JAT (Jugoslovenski aerotransport), *NS* (Novi Sad), *MS* (Matica Spaska)...
12. Neke verzalne skraćenice se izgovaraju kao celovite reči i shvataju se kao imenice:
Fijat, *Fifa*, *Cija*, *Unesko*, *Tanjug*...

Važno: Skraćenice u tekstu se čitaju kao cele reči.

9. Pisanje tuđih reči

U srpskom jeziku, kao i u drugim jezicima, ima mnogo reči koje su preuzete iz jezika drugih naroda i prilagođene našem jeziku. Takve reči danas i ne osećamo kao pozajmljenice, na primer: puška, čarapa, košulja, sat, sapun, kralj i dr. U drugu vrstu pozajmljenica ili tuđica spadaju reči koje osećamo kao reči stranog porekla. Takve reči treba upotrebljavati s merom: kad za njih nema zamene, u naučnim tekstovima, u oblastima tehnike i sl.

I Reči iz klasičnih jezika (grčkog i latinskog) su se odomaćile u našem jeziku i u naučnoj terminologiji i prilagodile duhu našeg jezika, pa se pišu onako kako se izgovaraju: astronomija, instrument, subjekat, hemija, gimnazija, hirurgija; Ciceron, Olimp, Homer, Aristotel, Vavilon, Cezar itd.

II U pisanju reči iz živih jezika:

1. Zajedničke imenice i pridevi pišu se onako kako se izgovaraju u jeziku iz kojeg su preuzete, ali prilagođeno našem pismu i glasovnom sistemu. Na primer:
spiker i tvist se u našem jeziku ne mogu izgovoriti kao u engleskom. U ovakve pozajmljenice spadaju reči: *gulaš, ambalaža, intervju, korner, ofsajd, duet, bas, bife, šofer, kompjuter...*
2. Tuđa vlastita imena:
  1. izvorno, onako kako se pišu u jeziku iz kojeg potiču, ako se na srpskom pišu latinicom; u tom slučaju se u zagradi piše kako se ime izgovara, i to kad se pominje prvi put:
Ernest Hemingway (Ernest Hemingvej), Boccaccio (Bokačo), Shakespeare (Šekspir), Chicago (Čikago), New York (Njujork), München (Minhen), Zürich (Cirih)
  2. onako kako se izgovaraju (fonetski) kad se na srpskom pišu ćirilicom; u tom slučaju se, kad se prvi put pomene ime, u zagradi piše izvorno:
Ernest Hemingvej (Ernest Hemingway), Bokačo (Boccaccio), Šekspir (Shakespeare), Čikago (Chicago), Njujork (New York), Minhen (München), Cirih (Zürich)
  3. fonetski, bez obzira na naše pismo, kad su reči iz slovenskih jezika koji se služe ćirilicom (ruskog, bugarskog, makedonskog itd.); na primer:
Jesenjin, Nikolaj Gogolj, Lav Tolstoj, Janevski, Gligorov itd.
3. Imena mnogih stranih gradova, zemalja i druga geografska imena pišu se fonetski i ćirilicom i latinicom ako su već dugo prilagođena duhu našeg jezika, na primer:
Njujork, Beč, Venecija, Mađarska, Rim, Solun itd.

Dodatak:

A. Pisanje mernih jedinica - "Međunarodni sistem jedinica" (SI)

"...**Međunarodni sistem jedinica** (*Système International d'Unités* odnosno *International System of Units*), skraćeno **CI** ili **SI**, je najšire korišćeni sistem jedinica. To je najčešći sistem za svakodnevnu trgovinu u svetu i skoro je univerzalno korišćen u nauci.

1960. godine, SI je odabran kao specifičan podskup postojećeg metar-kilogram-sekund sistema jedinica (MKS), pre nego starijeg centimetar-gram-sekund sistema (CGS). Kasnije su razne nove jedinice dodavane uvođenjem SI-ja. Na SI se ponekad odnosi kao na **metrički sistem**, posebno u Sjedinjenim Američkim Državama, koje ga nisu široko usvojile, iako je češće korišćen skorijih godina, i u Velikoj Britaniji, gde je konverzija delimična. SI je specifični kanon mera izveden i proširen iz *metričkog sistema*; međutim, nisu sve metričke jedinice za merenje prihvaćene kao SI jedinice..."

1. Simboli mernih jedinica SI pišu se malim slovom i bez tačke, a skraćenice mernih jedinica pišu se malim slovom bez tačke i latinicom: **m** (metar), **s** (sekunda), **kg** (kilogram)...
2. Skraćenice mernih jedinica pišu se veliki slovom bez tačke i latinicom, kada su izvedene od imena osobe. Na primer, jedinica za pritisak je nazvana po Blezu Paskalu, tako da se skraćenica piše "**Pa**", dok se simbol jedinice piše malim slovom „paskal (pascal)“, kao i **A** (amper), **F** (farad), **W** (vat)...
3. Izuzetak je "litar", čija je zvanična skraćenica "**L**". Malo "**l**" se često koristi, ali je zamenjeno, jer je previše liči na cifru "1".
4. Simboli se pišu u jednini: npr. "**25 kg**".
5. Simboli nemaju tačku (.) na kraju.
6. Poželjnije je da se simboli pišu rimski uspravno (**m** za metre, **L** za litre), da bi se razlikovali od *kurzivnih* slova korišćenih za matematičke promenljive (**m** za masu, **l** za dužinu).
7. Razmak treba da razdvaja broj i simbol, npr. "**2,21 kg**", "**7,3-102 m²**". Izuzeci su simboli za ravanske stepene, minute i sekunde (°, ' i ") , koji se stavljaju odmah posle broja, bez razmaka.
8. Razmaci treba da se koriste da grupišu decimalne cifre u trojke, npr. 1 000 000 ili 342 142 (nasuprot zarezima i tačkama koji se koriste u drugim sistemima, npr. 1.000.000 ili 1.000.000).
9. Simboli za izvedene jedinice formirane od više jedinica množenjem se spajaju razmakom ili srednjom tačkom (·), npr. **N m** ili **N·m**.
10. Simboli formirani deljenjem dve jedinice su spojeni znakom "kroz" (/) ili imaju negativan izložilac. Na primer, "metar u sekundi" može da se piše "**m/s**", "**m s⁻¹**", "**m·s⁻¹**". Znak "kroz" ne bi trebalo da se koristi kada je rezultat dvosmislen, tj. "**kg·m⁻¹·s⁻²**" je prikladnije nego "**kg/m/s²**".
11. Uvođenjem "UTC" vremena (univerzalno kordinano vreme), predloženo je i "anglosaksonsko" pisanje vremena sa dve tačke: " i to između nedekadnih jedinica vremena koje su dozvoljene u upotrebi prema "Međunarodnom sistemu jedinica" (SI), minut, čas(sat), dan, mesec, godina, kao i kod ostalih nedekadnih jedinica (lučni (uglovni) stepen, minute i sekunde (°, ' i ")). Na primer: Jedinica vremena u "SI" sistemu je "**s**" (sekunda) i njena podela je dekadna: 23.15 (dvadeset tri sekunde i 15 stotinki). Da bi se razlikovalo pisanje vremena nedekadnim i dekadnim jedinicama, tačno

vreme se tada prema "SI" piše:

09:12:18.03 (devet časova dvanaest minuta osamnaest sekundi i tri stotinke)

12. Simboli jedinica sa prefiksom pišu se zajedno, bez tačke:

cm (centimetar), **mg** (miligram) **hL** (hektolitar) **kHz** (kiloherc)...

SI prefiksi

Sledeći "SI" prefiksi mogu da se koriste kako bi se dodao prefiks bilo kojoj od gore spomenutih jedinica kako bi se napravio decimalni umnožak ili podumnožak originalne jedinice:

10^n	Prefiks	Simbol	Kratka skala	Duga skala	Decimalni ekvivalent
10^{24}	jota	Y	septilion	kvadrilion	1 000 000 000 000 000 000 000 000
10^{21}	zeta	Z	sekstilion	trilijarda (hiljadu triliona)	1 000 000 000 000 000 000 000
10^{18}	eksa	E	kvintilion	trilion	1 000 000 000 000 000 000
10^{15}	peta	P	kvadrilion	bilijarda (hiljadu biliona)	1 000 000 000 000 000
10^{12}	tera	T	trilion	bilion	1 000 000 000 000
10^9	giga	G	bilion	milijarda (hiljadu miliona)	1 000 000 000
10^6	mega	M		milion	1 000 000
10^3	kilo	k		hiljada	1 000
10^2	hekto	h		sto	100
10^1	deka	da		deset	10
10^0				jedan	1
10^{-1}	deci	d		deseti deo	0,1
10^{-2}	centi	c		stoti deo	0,01
10^{-3}	mili	m		hiljaditi deo	0,001
10^{-6}	mikro	μ		milioni deo	0,000 001
10^{-9}	nano	n	bilioniti deo	milijarditi deo	0,000 000 001
10^{-12}	piko	p	trilioniti deo	bilioniti deo	0,000 000 000 001
10^{-15}	femto	f	kvadrilioniti deo	bilijarditi deo	0,000 000 000 000 001
10^{-18}	ato	a	kvintilioniti deo	trilioniti deo	0,000 000 000 000 000 001
10^{-21}	zepto	z	sekstilioniti	trilijarditi deo	0,000 000 000 000 000 000 001
10^{-24}	jokto	y	septilioniti	kvadrilioniti deo	0,000 000 000 000 000 000 000 001

Osnovne jedinice SI

Sledeće su fundamentalne jedinice iz kojih su sve ostale izvedene i one su dimenziono nezavisne.

Ime	Simbol	Veličina	Definicija
kilogram	kg	masa	Jedinica za masu je jednaka masi međunarodnog prototipa kilograma (valjka od platine-iridijuma) čuvanog u Međunarodnom birou za težine i mere (BIPM), u Sevru, u Parizu, tako da je jedina jedinica koja se još uvek definiše preko fizičkog prototipa umesto prirodnog fenomena koji je moguće izmeriti. Napomena: Kilogram je jedina <i>osnovna jedinica</i> sa prefiksom; gram se definiše kao <i>izvedena jedinica</i> , jednaka 1/1000 kilograma; prefiksi kao što je mega se dodaju na gram, a ne kg; npr. Gg, a ne Mkg. (1. CGPM (1889), CR 34-38)
sekund	s	vreme	Jedinica za vreme je trajanje od tačno 9192631770 perioda zračenja koje odgovara prelazu između dva hiperfina nivoa osnovnog stanja atoma cezijuma 133 na temperaturi od 0 K. (13. CGPM (1967-1968) Rezolucija 1, CR 103)
metar	m	dužina	Jedinica za dužinu je jednaka dužini putanje koju u vakuumu pređe svetlost za vreme od 1/299792458 sekundi. (17. CGPM (1983) Rezolucija 1, CR 97)
amper	A	električna struja	Jedinica za električnu struju je stalna električna struja koja bi, kada bi se održavala u dva prava paralelna provodnika, neograničene dužine i zanemarljivo malog kružnog preseka, koji se nalaze u vakuumu na međusobnom rastojanju od jednog metra, prouzrokovala među tim provodnicima silu jednaku 2×10^{-7} njutna po metru dužine. (9. CGPM (1948) Rezolucija 7, CR 70)
kelvin	K	termodinamička temperatura	Jedinica za termodinamičku temperaturu (ili apsolutnu temperaturu) je tačno 1/273,16 termodinamičke temperature trojne tačke vode. (13. CGPM (1967) Rezolucija 4, CR 104)
mol	mol	količina supstance	Jedinica za količinu supstance je količina supstance koja sadrži toliko elementarnih jedinki koliko ima atoma u 0,012 kg čistog ugljenika 12 (elementarne jedinice mogu biti atomi, molekuli, joni, elektroni ili čestice.) Približno je jednak $6,02214199 \times 10^{23}$ jedinica (Avogadrov broj). (14. CGPM (1971) Rezolucija 3, CR 78)
kandela	cd	jačina svetlosti	Jedinica za jačinu svetlosti je svetlosna jačina, u određenom pravcu, izvora koji emituje monohromatsko zračenje frekvencije 540×10^{12} Hz i čija je jačina zračenja u tom pravcu 1/683 vata po steradianu. (16. CGPM (1979) Rezolucija 3, CR 100)

SI izvedene jedinice sa posebnim imenima

Ime	Simbol	Veličina	Izraženo u osnovnim SI jedinicama
herc	Hz	frekvencija	s^{-1}
njutn	N	sila	$kg\ m\ s^{-2}$
džul	J	energija	$N\ m = kg\ m^2\ s^{-2}$
vat	W	snaga	$J/s = kg\ m^2\ s^{-3}$
paskal	Pa	pritisak	$N/m^2 = kg\ m^{-1}\ s^{-2}$
lumen	lm	svetlosni fluks	cd sr
luks	lx	osvetljenost	$lm/m^2 = cd\ sr\ m^{-2}$
kulon	C	naelektrisanje	A s
volt	V	razlika u električnom potencijalu, električni napon	$W/A = J/C = kg\ m^2\ A^{-1}\ s^{-3}$
om	Ω	električna otpornost	$V/A = kg\ m^2\ A^{-2}\ s^{-3}$
farad	F	električna kapacitivnost	$C/V = A^2\ s^4\ kg^{-1}\ m^{-2}$
veber	Wb	magnetni fluks	$kg\ m^2\ s^{-2}\ A^{-1}$
tesla	T	gustina magnetnog fluksa	$Wb/m^2 = kg\ s^{-2}\ A^{-1}$
henri	H	induktivnost	$Wb/A = kg\ m^2\ A^{-2}\ s^{-2}$
simens	S	električna provodnost	$\Omega^{-1} = kg^{-1}\ m^{-2}\ A^2\ s^3$
bekerelel	Bq	radioaktivnost (broj raspada u jedinici vremena)	s^{-1}
grej	Gy	apsorbovana doza (jonizujućeg zračenja)	$J/kg = m^2\ s^{-2}$
sivert	Sv	ekvivalentna doza (jonizujućeg zračenja)	$J/kg = m^2\ s^{-2}$
katal	kat	katalitička aktivnost	$mol/s = mol\ s^{-1}$
stepen Celzijusa	$^{\circ}C$	termodinamička temperatura	K ($0\ ^{\circ}C = 273.15\ K$, $0\ K = -273.15\ ^{\circ}C$)

Ne-SI jedinice prihvatljive za upotrebu u SI

Sledeće jedinice nisu **SI** jedinice, ali su "prihvaćene za upotrebu u Međunarodnom Sistemu".

Ne-SI jedinice prihvaćene za upotrebu u SI			
Ime	Simbol	Veličina	Ekvivalent u SI jedinicama
minut	min	vreme	1 min = 60 s
sat (čas)	h	vreme	1 h = 60 min = 3600 s
dan	d	vreme	1 d = 24 h = 1440 min = 86 400 s
lučni (uglovni) stepen	$^{\circ}$	ugao	$1^{\circ} = (\pi/180)\ rad$

lučni (uglovni) minut	'	ugao	$1' = (1/60)^\circ = (\pi/10\ 800) \text{ rad}$
lučni (uglovni) sekund	"	ugao	$1'' = (1/60)' = (1/3\ 600)^\circ = (\pi/648\ 000) \text{ rad}$
litar	l ili L	zapremina	0.001 m^3
tona	t	masa	$1 \text{ t} = 10^3 \text{ kg}$
Ne-SI jedinice koje nisu formalno usvojene od CGPM			
Ime	Simbol	Veličina	Ekvivalent u SI jedinicama
neper, količina polja	Np	odnos (bez dimenzija)	$L_F = \ln(F/F_0) \text{ Np}$
neper, količina snage	Np	odnos (bez dimenzija)	$L_P = \frac{1}{2} \ln(P/P_0) \text{ Np}$
bel, količina polja	B	odnos (bez dimenzija)	$L_F = 2 \log_{10}(F/F_0) \text{ B}$
bel, količina snage	B	odnos (bez dimenzija)	$L_P = \log_{10}(P/P_0) \text{ B}$
Empirijske ne-SI jedinice prihvaćene za upotrebu u SI			
Ime	Simbol	Veličina	Ekvivalent u SI jedinicama
elektronvolt	eV	energija	$1 \text{ eV} = 1.602\ 177\ 33\ (49) \times 10^{-19} \text{ J}$
jedinica atomske mase	u	masa	$1 \text{ u} = 1.660\ 540\ 2\ (10) \times 10^{-27} \text{ kg}$
astronomska jedinica	AU	dužina	$1 \text{ AU} = 1.495\ 978\ 706\ 91\ (30) \times 10^{11} \text{ m}$
Ostale ne-SI jedinice trenutno prihvaćene za upotrebu u SI (ili su još u upotrebi u pojedinim zemljama (USA) ili industriji)			
Ime	Simbol	Veličina	Ekvivalent u SI jedinicama
inč (inch)	in	dužina	$1 \text{ inch} = 2.54 \text{ cm}$
milja (mile)	mi ili ml ili M	dužina	$1 \text{ milja} = 1\ 609.344 \text{ m}$
morska milja (nautical mile)	N ili NM ili nmi	dužina	$1 \text{ morska milja} = 1852 \text{ m}$
čvor (knot)	kn ili kt (jednina) ili kts (množina)	brzina	$1 \text{ čvor} = 1 \text{ morska milja na sat} = (1\ 852/3\ 600) \text{ m/s}$
ar	a	površina	$1 \text{ a} = 1 \text{ dam}^2 = 100 \text{ m}^2$
hektar	ha	površina	$1 \text{ ha} = 100 \text{ a} = 10\ 000 \text{ m}^2$
bar	bar	pritisak	$1 \text{ bar} = 1\ 000 \text{ mbar} = 10^5 \text{ Pa} = 100 \text{ Kpa}$
angstrom, ångström	Å	dužina	$1 \text{ Å} = 0.1 \text{ nm} = 10^{-10} \text{ m}$
barn	b	površina	$1 \text{ b} = 10^{-28} \text{ m}^2$
galon (US liquid gallon)	gal	zapremina	$1 \text{ gal} = 3.785\ 411\ 784 \text{ L}$

Ovaj dokument je zamišljen je kao ispomoć kod najčešćih pravopisnih nedoumica, a nastao je kao kompilacija raznih "on-line" dostupnih diskusija o pravopisu srpskog jezika, pisanju SI mernih jedinica, kao i drugih referentnih izdanja o pravopisu srpskog jezika.

- **"Pravopis srpskog jezika"**, *Mitar Pešikan, Jovan Jerković, Mato Pižurica*, izdavač: "Matica srpska", Novi Sad - 1993.(1994. i 2002.)
Aktuelno izdanje: <http://www.korisnknjiga.com/pravopis-srpskog-jezika-naslov-6440>
- **"Rečnik jezičkih nedoumica"**, (VI i dopunjemo izdanje) *Ivan Kljan*, "Srpska školska knjiga", Beograd, 2004.
Aktuelno izdanje: <http://www.korisnknjiga.com/recnik-jezickih-nedoumica-%28brosiran-povez%29-naslov-4191>
- **"Pravopis srpskog jezika"** *internet-stranica (od 10. oktobra 2001. godine)*
<http://pravopis.tripod.com/abeceda.html>
- **"Međunarodni sistem jedinica"** *članak u Vikipediji (Wikipedia)*, slobodna "on-line" enciklopedija
<http://sr.wikipedia.org/sr-el/SI>

Vladan Miljković
vmil@useens.net